

PRZYJACIEL SZKOŁY

DWUTYGODNIK NAUCZYCIELSTWA POLSKIEGO

WYDAWCA I REDAKTOR:
LEONARD BORKOWSKI

ROCZNIK XVII
1 9 3 8

Biblioteka Jagiellońska

1002388231

1 9

P O Z N A Ń

3 8

ODBITO W DRUKARNI „DZIENNIKA POZNAŃSKIEGO“ SPÓŁKA AKCYJNA

101838

II

TREŚĆ ROCZNIKA SIEDEMNASTEGO (1938)

	Str.
<i>Mościcki Ignacy</i> : Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej: Wielkie dzieło Józefa Piłsudskiego (Mowa wygłoszona przez radio 10. XI. 1938) (19)	737
<i>Świętosławski Wojciech</i> : Na progu nowego roku szkolnego. Przemówienie P. Ministra W. R. i O. P. wygłoszone przez radio 4. IX. 1938) (14)	513
ARTYKUŁY	
<i>Bandura L.</i> : Czy kryzys nowego wychowania? (13) (14)	520
<i>Bańkowski S.</i> : Szkolne kasy oszczędności oparte na PKO (1/2)	17
<i>Bubniak M.</i> : Nowy blankiet świadectwa szkolnego (1/2)	21
* — Uczeń - gazeciarz (6)	193
— Konferencje indywidualne z rodzicami (14)	534
<i>Burzyński G.</i> : O takt pedagogiczny w wychow. szkolnym (1/2)	11
<i>Cieślak H.</i> : W walce o polepszenie frekwencji (12)	456
<i>Daszkiewicz St.</i> : Próby układania zbiorowych opowiadań w klasie II (7)	241
* — Szkoła i nauczyciel (w świetle powieści Edwina Jędrkiewicza „Droga z Martynowic“) (12)	433
— Łączenie tematowo pokrewnych lektur jako metoda pracy dydaktycznej (15)	577
— Estetyka form plastycznych w kl. VI szk. powsz. (Przekrój korelacyjny) (18)	701
<i>Far Wł.</i> : Kronika mojej klasy (6)	190
<i>G. Z.</i> : T. S. L. o szkolnictwie powszechnym (3)	95
<i>Grot Cz.</i> : Jak korzystać z podręcznika na lekcji historii (7)	239
— Kilka uwag na temat porady zawodowej (12)	458
* <i>Gryń Z.</i> : Poznajmy Polaków za granicą! (7)	248
— Dyskutujmy na temat szkolnych audycji radiowych (9)	320
— Formy obchodów i uroczystości szkolnych (11)	414
<i>Guzik J.</i> : Z doświadczeń nad nauczaniem ortografii (19)	744
<i>Hanas Fr.</i> : Cierpkie uwagi w sprawie podręczników (12)	463
<i>Hulek A.</i> : Po całorocznej pracy komisji międzyszkolnej nad testami wiadomości (19)	751
* <i>Jagodziński M.</i> : Z praktyki kół szkolnych Ligi M. i K. (3)	75
<i>Jankun A.</i> : Wytwórnia pomocy naukowych w Wilejce (6)	197
— Jak zorganizowano pracę w ogródku przy 7-klasowej szkole powszechnej (8)	284
<i>Jarmulski E.</i> : Zagadnienia dydaktyczno-wychowawcze w ogrodzie szkolnym (8)	275
— Zadania wakacyjne z przyrody (12)	449
— Jak przygotować się do realizacji programu przyrody (15)	569
* <i>Jasiński J.</i> : Możliwość różnicowania pracy dla młodszych i starszych roczników przy nauczaniu w kompletach (13)	497
<i>Jobke A.</i> : Nauczanie gramatyki w szkole powszechnej (17)	669
<i>Jot.</i> : Niech każdy czyni, co do niego należy (12)	445

U w a g a. * oznaczają artykuły i lekcje, które stały się przedmiotem dyskusji w późniejszych zeszytach (patrz rubrykę „Uwagi dyskusyjne“). Red.

<i>Kamiński St.</i> : Zagłowiec (Ćwiczenia słownikowe w kl. V) (3)	78
— Sejm w Polsce (Aktualizacja tematu naucz. hist.) (7)	233
— Współczesność w nauczaniu geografii (10)	361
— Stosowanie liczb w zagadnieniach geograficznych (13)	502
<i>Kapeleczak M.</i> : Reakcja uczniów na oceny w szkole (9)	310
<i>Kierecki M.</i> : Od ukończenia obowiązku szkolnego do powinności wojskowej (12)	460
<i>Kiernas B.</i> : Rola przedmiotów artystyczno-technicznych w praktyce szkolnej (13)	504
— Zasadnicze przyczyny niedomagań nauki rysunku (16)	614
— Materiały i pomoce do nauki rysunku (18)	704
— Materiał naukowy rysunku (20)	780
<i>Kozioł R.</i> : O tablicach ortograficznych (19)	750
<i>Kulpa J.</i> : Zapisywanie lekcji języka polskiego (4)	119
— „Pisanie“ w rozkładzie materiału z języka polskiego (14)	544
<i>Lambda</i> : Skutki lekceważenia obowiązków przez jednostki (12)	442
<i>Ld.</i> : Szkoła gdańska na manowcach (3)	94
<i>Lichtschein M.</i> : Pracownia naukowa prowincjonalnego nauczyciela (13) (14)	492, 537
<i>Maćkowiakowie J. i A.</i> : Na nowych drogach nauki czytania i pisania (3)	99
<i>Marchocki E.</i> : Błędy uczniów w historii (17)	682
<i>Menzłowa St.</i> : Rola obrazu w nauczaniu języka polskiego na szczeblu pierwszym (18)	707
* <i>Michalska A.</i> : Próby uspołeczniania dzieci klasy pierwszej (3)	73
<i>Milenkiewicz J.</i> : Dziecko, szkoła, nauczyciel i wieś w literaturze pięknej (1/2)	1
— Zasady organizacji samokształcenia naucz. (17) (18)	646, 695
<i>Mścisz M.</i> : Modele form typowych w nauczaniu geografii (10)	353
— „Powszechny atlas geograficzny“ Romera jako pomoc szkolna dla ucznia i nauczyciela (16)	606
<i>Muszanka L.</i> : Wystawy prac szkolnych (11)	404
<i>Narloch R.</i> : „Zadania elementarzowe“ M. Falskiego (4)	124
— Szkic porównawczy programów w dwóch niższych klasach szkół stopnia pierwszego i trzeciego (6) (7)	177, 225
<i>Nowaczyk St.</i> : Organizacja ćwiczeń w nauczaniu historii (6)	281
— Organizacja pracy (13) (14)	485, 525
— Organizacja uroczystości szkolnych (17)	654
— Matejko w szkole (18)	689
<i>Osuch W.</i> : Znaczenie kontroli samodzielnej pracy ucznia (4)	116
* <i>Pasierbiński T. dr.</i> : Badanie wyników z ortografii (5)	152
* — Rola czytanki w nauczaniu języka polskiego (14)	541
* <i>Pietkiewicz E.</i> : Ilustracja a nauczanie historii (7)	236
<i>Pleśniarski B.</i> : Kilka praktycznych wskazań dotyczących oceny wypracowań szkolnych (3)	88
— Drugorocznicy (12)	457
— Zagadnienie obronności kraju w szkoln. powsz. (16)	593
* <i>Przewoźny J.</i> : Naczelne zadanie szkoły powszechnej w realizacji problemu obrony kraju (16)	601
* — Wychowawcze znaczenie powrotu Śląska Zaolziańskiego do Polski (17)	641
<i>Racinowski S.</i> : Co oznaczają terminy: klasa, oddział, komplet, zespół, grupa? (1/2)	14
— W sprawie podręczników do ćwiczeń ortograficznych dla szkół I i II stopnia (19)	748

* Radomski M.: Karność w szkole (3)	70
Rodziejewicz W.: Należyte wykorzystanie monografii w pracy szkolnej (1/2)	37
— O przemówieniach dzieci podczas uroczystości (11) . . .	419
Siedlecki M. dr: Nadużywanie „Polonii“ (3)	93
* Sokołowski J.: O właściwą pracę w nauczycielskich zespo- łach samokształceniowych (1/2)	7
— Poradnie wychowawcze dla rodziców przy szk. powsz. (14)	528
Stabrawa St.: Jak sporządzić elektrooskop (9)	324
— Model pompy ssącej (10)	368
* Stankiewicz A.: Zadawanie nauki cichej w szkole I stopnia o jednym nauczycielu (4)	97
— Kontrola nauki cichej (5)	145
* Steliga W.: O karność w dzisiejszej szkole (3)	71
— Waleśająca się młodzież (8)	262
* Stoecker J.: Repetenci w mojej szkole (17)	659
* Str. M.: Próba wyników nauczania języka polskiego w szko- łach III stopnia (15)	573
Strojowski Fr.: Jeszcze o teatrze szkolnym (3)	85
Surányi J.: Stosunki polsko-węgierskie na tle historii (8)	264
* Szakandrij J.: Ocena zachowania się uczniów w szk. powsz. (9)	305
Szpunar J.: Najważniejsza sprawa (wychowania) (8)	257
— Szczytne zadanie ale i ciężkie warunki polskiego nau- czyciela na kresach wschodnich (12)	438
* — Ruszmy z martwego punktu naukę przyrody żywej (15)	561
Szurek J. F.: Metoda nauczania rachunków a samorzutne liczenie dziecka w wieku przedszkolnym (4)	109
* Szymczak M.: Istota nauki cichej (6)	185
Urbąński A.: Przygotowanie uczniów szkoły powszechnej do gimnazjum (Zagadnienie selekcji uczniów) (11)	401
— Nowoczesne formy pracy szkolnej a siła tradycji wśród społeczeństwa (14)	532
— Prasa lokalna na usługach szkoły. Współpraca nauczy- ciela z redakcją (19)	742
Waszek A.: Na marginesie cichego czytania (Na podstawie ankiety) (20)	782
* Waśniowski A. H.: Karność w szkole powszechnej (3) . . .	65
Wichtowski T.: Czas i warunki zadań domowych (4)	102
— Samooceny uczniów a oceny uczących (9)	316
Witkowski St.: O właściwe traktowanie powstania wielko- polskiego w podręcznikach szkolnych (8)	268
— Kilka tematów wypracowań piśmiennych dla szczebla II szkół powsz. III st. (17) (18)	678,
— Tematy prac piśmiennych dla klasy VII szk. powsz. (18)	716
* Żarów H.: Samorząd szkolny (nadzór) (6)	189
— Rejestr uczniów, księga ocen i świadectwo szkolne (10)	370
Zóttowska A.: „Wszyscy dadzą“ (Jednoaktówka w 2 sce- nach) Materiał do akademii w związku z „Tygo- dnem Szkoły Powszechnej“ (14)	546
Zurowski A.: Wartości wychowawcze nauki języka polsk. (5)	149
— Uczniowie sami kontrolują swoją frekwencję szkolną (12)	454
— Jak pisać sylwetki dzieci (13)	490
Uczczenie zasług nauczycielstwa (20)	772
W dwudziestolecie szkoły polskiej (20)	769
Wspomnienie pośmiertne: Śp. K. Króliński i St. Szober (20)	776

LEKCJE I WSKAZÓWKI METODYCZNE

* <i>Bubniak M.</i> : Zysk i strata w obliczeniach procent. (9)	326
* <i>Cieślak H.</i> : Zapoznanie dzieci z przyimkiem (18)	719
<i>Czarnecki J.</i> : Nowy Robinson w szkole (Cykl lekcji gospodarczych wg książki A. Dane „Łatwa ekonomika“ (15)	581
<i>Daszkiewicz St.</i> : Zagadnienia morskie (Na podstawie lektury pt. „Wicus“) (3)	80
<i>Jankun A.</i> : Lekcja języka polskiego w klasie V (Z tematu: Fragmenty z życia wielkich Polaków) (11)	417
<i>Lewczuk M.</i> : Obliczanie podatków (Kl. VI, st. II kurs B) (9)	329
<i>Mazowiecka J.</i> : Lekcja z języka polskiego, rysunków i rachunków w klasie I (1/2)	22
<i>Menzlowa St.</i> : Ignacy Łukasiewicz twórcą polskiego przemysłu naftowego (Szkic lekcji historii w kl. VI) (5)	158
— Centralny Okręg Przemysłowy (Szkic lekcji historii w kl. VI) (8)	271
* <i>Missolowa J. M.</i> : O zdaniu, podmiocie i orzeczeniu (4)	121
<i>N. N.</i> : Powtórzenie kołęd i zastosowanie metronomu wahadłowego (Lekcja metodyczna śpiewu w kl. III) (1/2)	32
<i>Ossowska J.</i> : Rysunek z pokazu. (Lekcja w kl. III z uwagami B. Kiernasa i repliką autorki) (16)	617
<i>Skupinówna J.</i> : Poznajemy nasze miasto. (Próba realizacji programu geografii w kl. III) (1/2)	28
* <i>Strojowski Fr.</i> : Zapoznanie dzieci z rzeczownikiem (5)	156
<i>Szymczak M.</i> : Imieniny Pana Prezydenta (Dzień pracy w komplecie kl. I i II) (1/2)	26
* <i>Witkowski St.</i> : „Łysek z pokładu Idy“ — G. Moreinek (Lektura uzupełniająca na kl. V. — lekcja) (14)	550
* <i>Zawadzki A.</i> : Zapoznanie dzieci z przymiotnikiem (11)	418
<i>Żarów H.</i> : Obliczanie pola trójkąta (Lekcja w klasie VI) (1/2)	35

UWAGI DYSKUSYJNE I NASZE ECHA

Badanie wyników z ortografii (<i>Chabior E.</i>) (11), (<i>Pasierbiński T.</i>) (15)	422, 590
Czy i o ile możliwe są prace referatowe w szkole powszechnej? (<i>Marchocki E.</i>) (11)	425
Czy ilość zapisanego papieru może być podstawą do jakiegokolwiek oceny? (<i>Steliga W.</i> , <i>Włodarczakówna L.</i>) (15)	588
Czy można dziś pogodzić stanowisko kierownika szkoły ze stanowiskiem organisty? (<i>Steliga W.</i>) (12)	469
Czy nie było by pożądanym, aby nauczycielstwo otrzymało wolne bilety wycieczkowe dla celów naukowych? (<i>Grot Cz.</i> , <i>Steliga W.</i>) (10) (<i>Gryń Z.</i> , <i>Padechowicz Cz.</i>) (12) 385,	466
Czy ustalając postępy ucznia w zachowaniu należy też wziąć pod uwagę jego pilność i uczęszczanie do szkoły? (<i>Jasiński J.</i> , <i>Steliga W.</i> , <i>Strojowski Fr.</i>) (9)	338
Drugoroczni (<i>Cieślak H.</i> , <i>Grot Cz.</i>) (17)	683
Istota nauki cichej (<i>Jasiński J.</i>) (10)	382
Jak należy uczyć śpiewu w szkole powszechnej bez nut, z nutami, czy z nut? (<i>Cieślak H.</i> , <i>Migacz J.</i> , <i>Steliga W.</i>) (15), (<i>H. Ł.</i> , <i>Heising R.</i> , <i>Migacz J.</i>) (18)	585, 720
Jak ocenić zachowanie się ucznia ostatniego rocznika, który świadomie nie kłania się nauczycielce? (<i>Mamczyc A.</i> , <i>Bodziejewicz W.</i>) (9)	341

Jak zająć młodzież szkolną w porze popołudniowej? (<i>Gryń Z., Lichtschein M.</i>) (5)	161
Jaka jest wartość 3—4-zdaniowego dyktanda, pisanego kilka razy w tygodniu...? (Chodzi tu o kl. V.) (<i>Steliga W.</i>) (13), (<i>Włodarczakówna L.</i>) (15)	510, 589
Jakie książki winny się znajdować w bibliotece klasowej kl. VI i VII szkoły powszechnej? (<i>Kulpa J.</i>) (9)	345
Łysek z pokładu <i>Idy</i> (<i>Cieślak H.</i>) (20)	795
Matejko w szkole (<i>Cerekwicki Sz.</i>) (20)	792
Możliwość różnicowania pracy dla młodszych i starszych roczników przy nauczaniu w kompletach (<i>Cieślak H.</i>) (20)	793
Na temat karności w szkole powsz. (<i>Czarnecki J., Gryń Z., Jasiński J., Wargacki Fr.</i>), (5), (<i>Cieślak H., Dzierżyk M., Grot Cz., Jasiński J.</i>), (8), (<i>Wytrażek B.</i>) (10) 166, 286,	376
Najodpowiedniejsze testy do użytku w szk. powsz. i literatura z tej dziedziny (<i>Bara F., Grot Cz., Wytrażek B.</i>) (19)	764
O właściwą pracę w nauczycielskich zespołach samokształceniowych (<i>Jankowski J.</i>) (6)	207
O zdaniu, podmiocie i orzeczeniu (<i>Cerekwicki Sz.</i>) (10)	377
Ocena zachow. się uczniów w szk. powsz. (<i>Daszkiewicz</i>) (13)	507
Pan Tadeusz jako lektura w szkole powsz. (<i>Cieślak H.</i>) (20)	796
Poznajmy Polaków za granicą (<i>Bandura L.</i>) (10), (<i>Padechowiec Cz.</i>) (12)	383, 468
Próba wyników nauczania języka polskiego w szkołach III stopnia (<i>Pleśniarski B.</i>) (17) (<i>Str. M.</i>) (20)	685, 789
Próby uspołeczniania dzieci kl. I (<i>Cieślak H.</i>) (6)	207
Przykład zadania praktycznego i wychowawczego (<i>Chomiczewski St.</i>) (1/2)	46
Repetenci w mojej szkole (<i>Cerekwicki Sz.</i>) (20)	794
Ruszymy z martwego punktu naukę przyrody żywej (<i>Stachurzyńska J., Steliga W.</i>) (18) (<i>Szpunar J.</i>) (20)	722, 791
Samodzielna praca ucznia w domu i w szkole (<i>Gryń Z.</i>) (9)	344
Szkola i nauczyciel (<i>Cieślak H.</i>) (13)	509
Uczeń-gazeciarz (<i>Gryń Z.</i>) (10)	382
W jaki sposób koledzy wykorzystują prasę codzienną (aktualną) w swej pracy szkolnej? (<i>Gryń Z., Marchocki E.</i>) (11)	423
W sprawie samorządu szkolnego (<i>Jasiński, Steliga</i>) (10)	380
W sprawie właściwie rozumianej pracy samokształceniowej nauczycielstwa (<i>Jasiński J.</i>) (10)	375
Wskazówki dotyczące aktualizacji i porównań w nauce historii w kl. VI (<i>Lichtschein M.</i>) (7), (<i>Bandura L.</i>) (9)	245, 343
Z praktyki kół szkolnych L. M. K. (<i>Gryń Z.</i>) (8)	293
Za czy przeciw brulionowi? (<i>Menzłowa St., Strojowski Fr., Gryń Z., Kulpa J., Sobacki B.</i>) (1/2)	40
Zadawanie nauki cichej w szkole I stopnia o jednym nauczycielu (<i>Cerekwicki Sz.</i>) (6) (<i>Cieślak H.</i>) (10)	209, 381
Zagadnienie obron. kraju w szkoln. powsz. (<i>Sabinarz</i>) (18)	724
Zapoznanie dzieci z przymiotnikiem (<i>Hel. H.</i>) (20)	795
Zapoznanie dzieci z przymiotnikiem (<i>Cerekwicki Sz., Cieślak H.</i>) (16)	628
Zapoznanie dzieci z rzeczownikiem (kl. III) (<i>Cieślak H., Mamczyc A.</i>) (10), (<i>Strojowski Fr.</i>) (13)	378, 506
Znaczenie kontroli samodzielnej pracy ucznia (<i>Gryń Z.</i>) (6)	208
Zysk i strata w obliczeniach procentowych (<i>Michalska A.</i>) (12)	467
Pytania (1/2), (5), (6), (7), (9), (15), (19), 47, 160, 210, 247, 345, 591.	767

NOWE KSIĄŻKI

(Sprawozdania, oceny, uwagi)

<i>Alichniewicz J. i Kowal J.</i> : Młody fizyk - konstruktor Część I. Mechanika (<i>Fr. Hanas</i>) (9)	333
<i>Banach S., Sierpiński W. i Stożek W.</i> : Arytmetyka z geometrią dla V kl. szk. powsz. (<i>M. Bubniak</i>) (1/2)	51
<i>Beebe W.</i> : Galápagos (<i>St. Kamiński</i>) (6)	217
<i>Belina-Wóycikiewicz K.</i> : Atlas poglądowo-statystyczny Polski (<i>St. Kamiński</i>) (19)	758
<i>Brzozowski K.</i> : Ta-ra-bum-bum (50 piosenek dla dzieci) (<i>Sz. Cerekwicky</i>) (1/2)	51
<i>Brzozowski St.</i> : Dzieła wszystkie (Ld) (4)	133
<i>Burzyński G.</i> : Takt pedagogiczny w wychowaniu współczesnego człowieka (<i>L. Borkowski</i>) (1/2)	52
<i>Daszkiewicz B. i Flisak J.</i> : Zasady nauczania sportu (<i>W. Jaroszewski</i>) (11)	429
<i>Demaitre E.</i> : Ludożercy i poszukiwacze złota (Ld) (6)	216
<i>Dyakowski B.</i> : Przyroda żywa dla kl. VI szk. powsz. (<i>E. Jarmulski</i>) (19)	755
<i>Gombrich E.</i> : Godziny wieków (<i>St. Kamiński</i>) (11)	427
<i>Gombrowicz W.</i> : Ferdynurke (<i>J. Czarnecki</i>) (11)	430
<i>Guardini R.</i> : Znaki święte (Ld) (6)	215
<i>Hamsun K.</i> : A życie toczy się dalej (<i>S. K.</i>) (8)	298
<i>Hartl K.</i> : Świat rzeczy wielkich i małych (<i>St. Kamiński</i>) (11)	427
<i>Hessen S.</i> : Szkoła i demokracja na przełomie (<i>L. Bandura</i>) (14)	552
<i>Hulka-Laskowski P.</i> : Śląsk za Olzą (Ld) (14)	554
<i>Isaakowa M.</i> : Polka w puszczech Parany (<i>St. Kamiński</i>) (6)	215
<i>Jakóbczyk W.</i> : Patron Jackowski (<i>St. Kamiński</i>) (19)	760
<i>Karłowska Z.</i> : Wychowawcze wartości teatru szkolnego (<i>Z. Kwieciński</i>) (4)	135
<i>Kleiner J., Brückner A., Aleksandrowicz Z., Balicki J., Maykowski St.</i> : Literatura polska dla I kl. liceów ogólnokształcących (Ld) (4)	132
<i>Koniński K. L.</i> : Pisarze ludowi (<i>J. Czarnecki</i>) (10)	372
<i>Kosela R.</i> : Sandomierka (<i>St. Kamiński</i>) (6)	215
<i>Krzyżanowski J.</i> : Władysław St. Reymont (Ld) (4)	133
<i>Kulczycki A.</i> : Charakterologia F. Künkla (<i>L. Bd.</i>) (6)	211
— Typy egocentryczne (<i>L. Bandura</i>) (6)	211
<i>Kulpa J.</i> : Czytanki i lektura w szk. powsz. (<i>Czarnecki</i>) (1/2)	48
<i>Lajtha E.</i> : Kraj Wschodzącego Słońca (<i>St. Kamiński</i>) (6)	216
<i>Lam W.</i> : Jak osiąść wiedzę malarską? (<i>B. Kiernas</i>) (16)	626
<i>Marlicz J.</i> : Dziecy ludzie (<i>R. Narloch</i>) (6)	216
<i>Milenkiewicz J.</i> : Komunizm a chrześcijaństwo (<i>J. Czarnecki</i>) (9)	334
<i>Miłaszewska W.</i> : Święty wiaz (<i>R. Narloch</i>) (6)	218
<i>Monfreid de H.</i> : Dramat Etiopii (<i>St. Kamiński</i>) (6)	217
<i>Morcinek G.</i> : W najmłodszym lesie (<i>St. Kamiński</i>) (19)	761
<i>Narloch R.</i> : Samorządne zespoły dziecięce w wieku szkolnym (<i>L. Bandura</i>) (8)	296
<i>Olszewicz B.</i> : Obraz Polski dzisiejszej (<i>St. Witkowski</i>) (14)	554
<i>Pasierbiński T.</i> : Ortografia w szkole powszechnej i średniej. Próby i doświadczenia (<i>J. Kulpa</i>) (19)	759
<i>Petyniak-Sanecki K. i Tomanek F.</i> : Zasady ekonomii społecznej (<i>K. Króliński</i>) (6)	213
<i>Pleśniarski B.</i> : Z regionalizmu wielkopolskiego (<i>L. Bd.</i>) (6)	211

<i>Podoleński St.</i> : U progu (<i>I. Stein</i>) (12)	470
<i>Racínowski S.</i> : Przewodnik metodyczny do podręcznika „Wypisy polskie“ dla kl. V szk. powsz. (<i>L. Bandura</i>) (5)	175
— Przewodnik metodyczny do podręcznika „Wypisy polskie“ dla kl. VI szk. powsz. 3 st. (<i>J. Kulpa</i>) (19)	760
<i>Rudnicki M.</i> : Żydzi (<i>R. Narloch</i>) (6)	218
<i>Rusiecki A. M.</i> i <i>Zarzecki A.</i> : Arytmetyka z geometrią (kl. IV kurs B) (<i>M. Bubniak</i>) (1/2)	49
— To samo dla klasy V (<i>M. Bubniak</i>) (1/2)	50
— To samo dla klasy IV I st. kurs C (<i>M. Bubniak</i>) (19)	756
<i>Rytłowa J., Rytel F.</i> i <i>Saloni J.</i> : U nas. Elementarz dla wsi (<i>Sz. C.</i>) (1/2)	48
<i>Schrenzel E. H.</i> : Bracia z całego świata (<i>St. Kamiński</i>) (11)	428
<i>Sempołowska St.</i> : Reforma szkolna 1862 r. (<i>St. K.</i>) (6)	214
<i>Suchodolski B.</i> : Uspolecznienie kultury (<i>J. Czarnecki</i>) (4)	130
<i>Suchoński H.</i> : Zeszyty do ćwiczeń prakt. z nauki języka polsk. dla ucznia kl. IV, V i VI szk. powsz. (<i>Ld</i>) (4)	137
— Zeszyt do ćwiczeń prakt. z nauki języka polsk. i historii dla ucznia kl. VII szkoły powszechnej (<i>Ld</i>) (4)	137
— Zeszyt wzorów i formularzy dla użytku szkoln. (<i>Ld</i>) (4)	137
— Wyprawka do nauki rach. (kl. II i III) (<i>Ld</i>) (4)	137
— Wskazówki metodyczne do zeszytów do ćwiczeń (<i>Ld</i>) (4)	138
<i>Szklar R.</i> i <i>Kobyłański B.</i> : Ciche czytanie jako zagadnienie metodyczne w szkole współczesnej (<i>A. Waszek</i>) (4)	134
<i>Szober St.</i> : Na straży języka (<i>J. Czarnecki</i>) (5)	175
<i>Szuman St.</i> : Rozwój myślenia dzieci w wieku szkolnym (<i>A. Waszek</i>) (16)	624
<i>Thomas von Aquino</i> : Summe der Theologie (<i>Ld</i>) (4)	131
<i>La Varre W.</i> : Złoto, diamenty, orchidee (<i>St. Kamiński</i>) (6)	218
<i>Wasylewski St.</i> : Na Śląsku Opolskim (<i>Ld</i>) (8)	297
<i>Wilkoś W.</i> : Liczę i myślę (<i>J. F. Szurek</i>) (9)	332
<i>Witwicki Wł.</i> : Rozmowa z pesymistą (<i>L. Bd.</i>) (16)	626
<i>Wszebor J.</i> : Głos krwi i ziemi (<i>St. Kamiński</i>) (10)	374
Annuaire international de l'éducation et de l'enseignement (<i>L. B.</i>) (1/2)	53
Arcydzieła Mistrza Jana Matejki (<i>St. N.</i>) (20)	788
Biblioteka Popularno-Naukowa Instytutu Higieny Psychicznej. — Biblioteczka Popularna. (<i>J. Sokołowski</i>) (14)	553
Bulletin de l'Enseignement Nr. 4. (<i>L. B.</i>) (9)	335
Documents officiels sur l'enseignement de la psychologie dans la préparation des maîtres primaires et secondaires (<i>L. Bandura</i>) (9)	336
Dziecko rodziców bezrobotnych (<i>St. N.</i>) (12)	470
Dzieje literatury pięknej w Polsce (<i>Ld</i>) (4)	133
Elaboration, utilisation et choix des manuels scolaires (<i>L. Bd.</i>) (16)	627
Film — Romans (<i>St. K.</i>) (8)	298
Ku przebudowie gospodarczej (<i>St. Kamiński</i>) (6)	214
M. Areta nowoczesna encyklopedia ilustrowana. A-Z. (<i>St. Witkowski</i>) (6)	213
Prace w dziedzinie psychologii wychowawczej w Polsce (<i>K. Szostak</i>) (4)	129
Przegląd czasopism: Luźne uwagi o kilku artykułach (10)	394
Przegląd czasopism niemieckich (<i>K. Szostak</i>) (1/2) 56; (10)	393

Przegląd czasopism polskich (1/2) 55; (6) 219; (9) 349; (12) 472. (16) 629; (18)	729
VI Conférence Internationale de l'Instruction Publique, Genève 1937 (<i>L. Bd.</i>) (9)	337
Szlakiem wieków (<i>St. Nowaczyk</i>) (8)	295
Teka arcydzieł Jana Matejki (<i>Nowaczyk St.</i>) (20)	787
W walce o własny pogląd na świat (<i>J. Czarnecki</i>) (9)	334
Z pracy państwowych seminariów naucz. w Polsce (<i>Ld</i>) (6)	214
Komunikaty o nowościach wydawniczych (1/2) 59; (4) 140; (6) 222; (7) 255; (8) 300; (9) 346; (10) 398; (12) 474; (14) 556; (16) 634; (18) 731; (19) 762; (20)	798
Nadesłane książki (1/2) 54; (4) 138; (9) 337; (10) 374; (11) 431; (12) 471; (14) 555; (19)	762

RÓŻNE

Aforyzmy: (1/2) 25; (3) 72; (6) 192; (9) 331; (11) 409 i 416; (12) 441; (14) 536; (15) 584; (16) 605; (17) 682; (19) 763; (20) 788	796
Ankieta na temat nauczania geografii (18)	728
<i>Bandura L.</i> : VII Międzynarodowa Konferencja Wychowania Publicznego w Genewie (18)	726
Czytelnicy „Przyjaciela Szkoły“ o swoim czasopiśmie (16)	623
Dalsze komunikaty o radiofonizacji szkół (11)	421
27 sztandarów szkolnych dla dzieci przygranicza (16)	633
Granica czy pomost? (10)	392
Informacje: w sprawie ucznia-epileptyka oraz w sprawie kursu rysunkowo-malarskiego (9)	351
Jak młodzież niemiecka poznaje kraj ojczysty (10)	390
<i>K. S.</i> : O czym w szkole niemieckiej mówić nie wolno (10)	392
Kongres i Wystawa Dziecka (10), (13)	387, 511
Kongres Polaków w Niemczech (7)	250
Lęk przed izolacją czy infiltracja narodowo-socjalistyczna? (10)	391
Listy Czytelników do redaktora (8) (16) (20)	299, 622, 797
<i>Marchocki E.</i> Wyjaśnienie (20)	786
Myśli (8) 267; (12) 459; (14)	555
<i>Osmańczyk E.</i> : Pieśń Rodła (1/2)	47
Prawdy Polaków (List Związku Polaków w Niemczech do Redakcji „Przyjaciela Szkoły“) (7)	252
Przedłużenie obowiązku szkolnego we Francji (18)	728
Przygranicze — pancernem Rzeczypospolitej (7)	253
Roztaczajmy opiekę nad szkołami przygranicza (16)	633
<i>S. Z.</i> : Pierwszy kurs wyrobu pomocy nauk. w Cieszyńcu (16)	631
Sprostowania: (10)	397
<i>Surányi J.</i> : Sprawy szkolne na Węgrzech (18)	727
<i>Szostak K.</i> : Reforma szkolnictwa francuskiego (10)	389
Urabianie nastrojów antypolskich wśród nauczycielstwa niemieckiego (16)	632
Wręczenie szkołom odbiorników ofiarowanych przez Pana Prezydenta (11)	420
Wychowanie obywatelskie w Szwajcarii (18)	728
Z nowym rokiem szkolnym na ziemiach przygranicznych (16)	633
Dopisek redaktora — na ostatniej stronie każdego zeszytu: 1/2—20	

KOMUNIKATY O NOWOŚCIACH WYDAWNICZYCH

(Dalszy ciąg z nr 20/1938 po stronie 799)

Zofia Bohdanowiczowa: DROGA DO DAUGIEL. Powieść nagrodzona na jubileusz. konkursie Druk. i Księg. św. Wojciecha r. 1938. Poznań. Str. 297. Cena zł 4.—.

...Zaczyna się ta opowieść o daugielskiej drodze imieniem Boga, który na krzyżach przydrożnych pod gontowymi daszkami rozpięty, strzeże tej ziemi. Ziemia to Boża, mało jeszcze wytłamszona, wydeptana i zmęczona od ludzkich nóg. Jeszcze na niej dużo zostało z tego, co tu Bóg stworzył na podobieństwo swoje. Więc te oczy jeziorne, obrzymie, mieniące się wszystkimi barwami i patrzące spojrzeniem, co do dna mizerną ludzką duszę przenika. Więc te zwichrzone, niespokojne grzywy lasów, jak rozwiana czupryna na mocarnej głowie. Więc te wiatry, jak oddech siłaczyli piersi, oczyszczające, bezlitośnie zimne, po Bożemu sprawiedliwe....

Już pierwsze słowa powieści wprowadzą czytelnika w krajinę niespotykanego co dzień piękna. Książka interesuje nas wszystkim — problemami, konsekwentnym i do ostatka charakterami, różnorodnością przeżyć ludzkich, a przede wszystkim nadzwyczajną formą opisów przyrody, którą subtelna dusza autorki głęboko odczuwa.

Temat powieści jest wybitnie dramatyczny, obfitujący w rozmaite konflikty i perypetie ukoronowane na końcu ponurą katastrofą rodziny Szolnów. Trudno orzec, co w książce ważniejsze — temat czy jego ujęcie? W temacie uwidatnia się świetna znajomość opisywanego środowiska, jego nadzwyczajne ukochanie wiary prostej (często może tracącej zabobonem i naiwnością), lecz jakże silnej, bezkompromisowej. W budowie charakterów uwidatniły się zdolności dramatyczne autorki.

Język jest obrazowy, pełen metafor i porównań, żywy i barwny i ma dużo liryzmu. Jest tak piękny, że nadaje się do szkolnych wypisów jako wzór stylu. Subtelna i głęboka symbolika szeregu motywów tematowych oddaje bez zastrzeżeń realizm przeżyć ludzkich. Zakorzeniony zaś konflikt między dwoma bratnimi narodami nasuwa dużo refleksyj.

Tadeusz Perkitny: Z SETKA ŻŁOTYCH NAKOŁO ŚWIATA. Z 25 fotografiami. Gebethner i Wolff, Warszawa. Str. 272. Cena zł 6.—.

Przed kilku laty dwaj młodzi inżynierowie-leśnicy z Poznania, Tadeusz Perkitny i Leon Mroczkiewicz, wyruszyli w świat z setką złotych w kieszeni i z zamiarem zdobywania sobie dalszych środków do podróżowania i do życia rzetelną pracą. Zamiary te udały się znakomicie, w rezultacie obaj poszukiwacze przygód „opasawszy glob ziemski zawilym, krętym zygakiem” wrócili do Poznania własnym autem, a co najważniejsza, obdarowali nas książką mocną, pełną barwnych przygód, interesujących wiadomości — książką, w której nie ma nic zmyślnego, a którą „pochłania się” jak najbardziej interesującą powieść.

Sprawia to zresztą nie tylko treść, ale i świetny styl książki, której dosadny humor często przypomina Makuszyńskiego. Z nieznanym też humorem traktuje autor swoje własne, nieraz nader niebezpieczne i ciężkie, to znów arcyzabawne przeżycia w różnych krajach, w coraz to innym zawodzie: drwała, niańki i posługacza w hotelu, marynarza, wędrownego fotografa, a najeźdźcą poszukiwacza pracy itp. Kalejdoskop krajów, typów, zajęć przewija się przed czytelnikiem, a nie są to przypadkowe wrażenia próżniaczego turysty, lecz wiedza dokładna, uzyskana w ciężkim mozole. Książka jest doskonałym udokumentowaną licznymi fotografiami,

Selma Lagerlöf: TETNIACE SERCE. Biblioteka Laureatów Nobla. Wyd. trzecie. Przekład F. Mirandoli. Wydawn. Polskie R. Wegner, Poznań. Str. 254. Cena zł 7.—.

Epika swobodą opowiadania, nuta niezwykle osobistej i intymnej poezji, ukochanie człowieka z religijną niemal pieczołowitością, umiłowanie ziemi ojczyzny i jej kras — przenikają całą twórczość Selmy Lagerlöf. Czytanie jej dzieł wpływa na nas dobroczynnie i kojąco. Przemawia do nas serce kłliwe i gorące, czułe na udręki i niedole ludzkiego żywota. Obok wszystkich tych cech pojawia się w „Tętniącym sercu” jeszcze inna nuta: mistyczna wiara w łączność ludzi, w tajemnicze siły związków krwi, która wypowie się tak pięknie i przuszajaco w tej powieści.

Knut Hamsun: GŁÓD: Bibl. Laureatów Nobla. Tom XX. Wydanie trzecie. Przekład autoryzowany Cz. Kędzierskiego. Wydawnictwo Polskie R. Wegner, Poznań. Str. 247. Cena zł 6.—.

Nikommu dotychczas nieznanym Knut Hamsun stał się po ogłoszeniu swej pierwszej powieści „Głodu” od razu sławny. Rzecz robi na nas wstrząsające wrażenie — tyle jest w niej szczerości, straszliwej plastyki przeżyć i zdumiewającej siły analitycznej w ich oddaniu. Rozdziera serce nagłą wizją bezgranicznej nędzy człowieka bez pracy i wsparcia, ale budzi też otuchę i podziw dla niezłomnej odporności jego ducha. Każdy myślący uczelewy obywatel powinien przeczytać tę książkę genialnego pisarza i nad nią pomedytować.

Bohdan Dyakowski: NASZ LAS I JEGO MIESZKANCY. Wyd. VI, ozdobione. Z 68 ilustracjami. Wyd. M. Arcta. Warszawa, 1938. Str. 275. Cena zł 9.—, w opr. 13.50.

Autor z prawdziwą znajomością, a jednocześnie z wielkim umiłowaniem opisuje las i jego życie w ciągu całego roku. Opis ten zawiera całokształt i wszystkie szczegóły życia lasu. A więc pisze autor o wszystkich gatunkach naszych drzew i krzewów, o ptactwie i zwierzyźnie leśnej, ich obyczajach i sposobie życia itd. Nie pomija najmniejszego ptaszka, najmniejszego owada.

„Nasz las“ jest to książka pod każdym względem artystyczna. Opis naukowy opracował autor jak utwór literatury pięknej, stwarzającą książkę zasługującą na miano poematu o lesie. Treści opisowej potrafił wielokrotnie nadać formę wprost epiczną, formę malowniczą i barwną. Z pięknym treścią harmonizują pełne wdzięku ilustracje Mackiewicza.

Zuzanna Rabska: BAŚNIE KASZUBSKIE. Wyd. II. Wyd. M. Arcta. Warszawa, 1938. Str. 114. Cena zł 2.20.

Nowe wydanie ślicznej książki, doskonałej lektury dla dziatwy szkolnej w wieku 10—13 lat. Treścią jej są baśnie i podania ludu kaszubskiego, a rozgrywają się one najczęściej na tle morza. „Baśnie kaszubskie“ dadzą doskonale wyobrażenie naszej dziatwie o pełnej poezji duszy ludu pomorskiego, który, mimo wielowiekowej niewoli, potrafi zachować do głębi swą polskość.

Hanna Skarbek-Peretiatkiewicz: INDIE WCZORAJ I DZIŚ. Przeszłość i teraźniejszość, kraj i ludzie Półwyspu Hindostańskiego. Książka dla młodzieży. Inst. Wyd. „Biblioteka Polska“. Warszawa 1938. Str. 212. Cena zł 8.—

Z treści tej ciekawej i zajmująco napisanej książki wymieniamy następujące rozdziały, aby zorientować, dokąd autorka prowadzi młodych czytelników: Co wiemy w Polsce o Indiach? — Jak pojedziemy na Półwysep Hindostański? — „Czarny lud“ i „czerwony lud“. — Przez „Wrota Indyi“. — Bombaj „biały“ i Bombaj „kolorowy“. — Powszedni dzień w słonecznych Indiach. — W najbliższym sąsiedztwie Tybetu. — Nepal i Kaszmir. — Jedziemy na tygrysy. — Od Akbara do szacha Baha dura, ostatniego władcy Indyi. — Nowe Delhi. — „Niekoronowany król“. — Mahatma Gandhi. — Przetnijmy półwysep na dwie połowy. — Dalej, na południe. — Moje ostatnie wrażenie z Indyi.

Ewa Szelburg-Zarembina: DZIECI MIASTA. 27 wierszy dla starszych dzieci. 27 dwubarwnych rysunków. Gebethner i Wolff, Warszawa. Str. 48. Cena zł 2.80.

„Dzieci miasta“ stanowią zamknięty w sobie cykl wierszy, jak gdyby powieść, w której pięknym i prostym wierszem opisane jest codzienne życie i trudy, radości i troski dzieci miast, dzieci robotniczych. Nie ma w tych wierszach, na szczęście, lezki filantropijnej ani biadania nad proletariacką niedolą — jest w nich za to szlachetna powaga, siła i godność pracowitego życia.

K. Makuszyński i M. Walentynowicz: WANDA LEŻY W NASZEJ ZIEMI. 120 wielobarwnych obrazków. Gebethner i Wolff, Warszawa. Cena zł 3.50.

Stało się tradycją, że co roku na Gwiazdkę wszystkie polskie dzieci otrzymują nową, a zawsze bajecznie kolorową książkę Makuszyńskiego i Walentynowicza. Tegoroczna opowiada rzewne dzieje królowny Wandy. Jest to więc najpopularniejsza legenda polska w opracowaniu ulubionego pisarza i pomysłodawcy ilustratora.

Mieczysław Zydler: URLOP NA WODZIE. zagłówek z Poznania do Gdyni. — Reportaż ze szlaku: Warta, Notec, Kanał Bydgoski, Brda, Wisła, Zatoka Gdańska. Państw. Wyd. Książek Szkoln. Lwów, 1938. Str. 95. 19 ilustr. Cena zł 1.80

„Żywiłowemu tempu, w jakim poczęła się u nas ostatnio rozwijać turystyka wodna, — pisze autor w przedmowie — nie dotrzymuje kroku odpowiednia literatura pomocnicza. Daje się tu wciąż jeszcze odczuwać dotkliwy brak przewodników i sprawozdań, dotyczących najważniejszych nawet szlaków, do których między innymi zaliczyć wypada szlak: Poznań—Gdynia. Ta niewatpliwa luka była mi bodźcem do skreślenia opisu wyprawy żeglarskiej, którą zrobilem Wartą, Notecią, Kanałem Bydgoskim, Brdą, Wisłą i morzem do Gdyni“.

Roman Kozłowski: TACZANKA NAPRZÓD. Wspomnienia wojenne opowiadane młodzieży. Państw. Wyd. Książek Szkoln. Lwów, 1938. Str. 158. 13 ilustr. Cena zł 2.80.

W książeczce tej zebrał autor, uczestnik kampanii bolszewickiej, wspomnienia swoje z walk 3 baterii I Dywizjonu Artylerii Konnej na ziemiach Wołynia i Podola. Zwiedzając wraz z dziećmi miejsca dawnych pobojoisk, opowiada im autor w sposób miły i bezpretensjonalny swoje przygody wojenne od chwili przydziału do baterii do zakończenia wojny i opuszczenia wojska.

Książkę można zalecić zarówno młodzieży szkolnej, jak i czytelnikom dojrzałym.

Dr Tadeusz Cyprian: BŁĘDY W FOTOGRAFII. Poradnik fotograficzny. Ilustracje autora. Księgarnia Wł. Wilak. Poznań. Str. 48. Cena zł 1.50.

Książeczka oszczędzi uważnemu czytelnikowi — fotografowi sporo przykrości, no i pieniędzy; bo płyty, blony i papiery przecież kosztują.